

පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන සඳහා මත්ස්‍ය ශල්ක භාවිත කිරීම

ආර්.ඒ.එස්.සුමුදු පතිරණ⁶⁰

ද්‍රව්‍යාත්මක සාධක උපයෝගී කරගෙන අතීත මානව සමාජය අධ්‍යයනය කරනු ලබන විෂය පුරාවිද්‍යාව ලෙස අර්ථකතනය කළ හැකිය. හමුවන ද්‍රව්‍යාත්මක සාධක හරහා මානවයා ගේ වර්ග රටාව, ආහාර හා සංස්කෘතිය පැවති ආකාරය පිළිබඳ ව අදහස් ඉන් ඉදිරිපත් කළ හැකි ය. මෙහිදී ද්‍රව්‍යාත්මක සාධකයක් ලෙස මත්ස්‍ය ශල්ක වලට විශේෂ ස්ථානයක් හිමි වේ. මත්ස්‍ය ශල්ක යනු මත්ස්‍යයා ගේ ශරීරයට ආරක්ෂාව සැපයීම පිණිස සම මතුපිටින් පිහිටන ආවරණයයි. ශල්ක කොටස් සියුම් ව නිරීක්ෂණය කළ විට ඔවුන්ගේ විශාලත්වය, වයස, වෙසෙන පරිසර කලාපය ආදිය පිළිබඳ ව නිගමන වලට එළඹිය හැකි ය. ලංකාවේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික ජනාවාස ආශ්‍රිත ව සිදු කරන ලද කැණීම් වල දී ආහාර ලෙස ගන්නට ඇතැයි විශ්වාස කරන බොහෝ සත්ත්ව සාධක හමු විය. මේ අතර මත්ස්‍යන්ට අයත් අවශේෂ ද ඇත. උදාහරණ ලෙස මෝර මත්ස්‍යයාට අයත් දත් කොටස් ,මඩු වලිග කොටසක් විවිධ මත්ස්‍යන්ට අයත් වන otolith මේ අතර විය. මෙවා ඉක්මනින් විනාශ වීම නිසාත්, කුඩා කොටස් ලෙස හමුවීමත්, පරිභෝජනයේ දී ඉවත් කරන කොටස සීමාසහිත වීමත් නිසා ඒ පිළිබඳ සාධක අල්ප ය. මෙවැනි දත්ක විශ්ලේෂණ වල දී නියැදි වලට විශේෂ අවධානය යොමු වේ. මෙවැනි අධ්‍යයනයන් උදෙසා නියැදියක් ලෙස මත්ස්‍ය ශල්ක යොදාගැනීම සිදුකර ඇත. දත්ක ලබා ගැනීමේදී වත්මන් මිනිසාගේ ආහාර රටාවට සුලබව එක් කරගනු ලබන කරදිය හා මිරිදිය මත්ස්‍යයින් කිහිප දෙනෙකු තෝරා ගන්නා ලදී. වෙන් වෙන් වශයෙන් මවුනට අයත් ශල්ක හස වරල් කොටස් වලින් නියැදි ලබා ගැනීම සිදු කරන ලදී. මෙවා පිරිසිදු කර, වියලා, අන්වීක්ෂය මගින් නිරීක්ෂණය කර ඡායාරූප ලබාගන්නා ලදී. එම දත්ක මූලාශ්‍ර හරහා ලද දත්ක සමඟ සැසඳීම සිදු කරන ලදී. ප්‍රාග් ඓතිහාසික ස්ථාන වලින් ලැබී ඇති මත්ස්‍ය සාධක වල ප්‍රමාණාත්මක බවේ දුර්වලතා නිසා හඳුනාගැනීමට අපහසු වී ඇති බව සැබෑවකි. නමුත් ශල්කයක් යනු ඉතා කුඩා කොටසක් වුව ද එයින් වැඩි තොරතුරු ප්‍රමාණයක් හඳුනාගත හැකි බව මින් පැහැදිලි විය. අතීත තත්ත්ව ගොඩනැංවීමේ දී වර්තමාන තත්ත්ව සමඟ සැසඳීම කළ හැකි ය. මෙයට විකල්පයක් ලෙස මත්ස්‍ය ශල්ක යොදාගත හැකි බව මින් පැහැදිලි වේ. මෙලස ලබාගන්නා ශල්ක නියැදි ඕනෑම තැනක පවතින ශල්ක සැසඳීමට නිදර්ශකයක් ලෙස ද භාවිත කළ හැකිය. ලංකාවේ මෙම විෂය පථය අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ක්‍රම දෙකක් අනුගමනය කළ හැකි බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. එනම් පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් වඩා සුක්ෂමව සිදුකිරීමත්, හමුවන සාධක සැසඳීම උදෙසා මානවවංශ විද්‍යාත්මක දත්ත ඇසුරින් මත්ස්‍ය සාධක විශ්ලේෂණය කර අවශ්‍ය පරිශීලන එකතුවක් සෑදීම කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: මත්ස්‍ය ශල්ක භාවිතය, මිනිසාගේ ආහාර රටාව, මත්ස්‍ය සාධක

⁶⁰ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්ව විද්‍යාලය, sumdupathirana10@gmail.com.